

Jäätmereform ja kohalik omavalitsus

- Omavalitsustele kehtestatakse kohustus saavutada **olmejäätmete liigiti kogumise sihtarv**. Hetkel on välja pakutud sihtarv: 2025. aastal 65% ning edaspidi igal aastal 1 protsendi võrra kõrgem kuni 75%-ni 2035. aastaks.

Mida see tähendab: omavalitsus peab korraldama olmejäätmete liigiti kogumist nii, et oleks võimalik saavutada talle seatud liigiti kogumise sihtmäär. Üle peab vaatama jäätmekäitlussüsteemi tõhususe tervikuna, sh korraldatud jäätmeveo, jäätmejaamateenuse kättesaadavuse (jäätmejaamade võrgustiku tihedus, avatus, vastuvõetavate jäätmeliikide loetelu, kokkulepped teiste omavalitsustega jäätmejaamade kasutamiseks), avalike konteinerite asukohad, kogumisringide sagedused jms.

Olmejäätmete hulka loetakse ka olmes tekkivad pakendijäätmed. Keskmine liigiti kogumise tase Eestis on ligikaudu 40%.

- Omavalitsustele kehtestatakse kohustus **hankida veoteenusest eraldi jäätmekäitlusteenus**.

Mida see tähendab: omavalitsused peavad tegema eraldi hanke jäätmeliikide käitlemise teenuse ostmiseks ning hankega saadud tingimused on aluseks jäätmeveo hankele. Võimalik on suunata jäätmed ka endale kuuluvasse käitisesse, kui sellega saavutatakse vajalikud tulemused.

Käitlusteenuse eraldi hankimine avab jäätmeveo turu uutele vedajatele ja annab sisendi ka uute käitluslahenduste tekkimiseks. Täna on jäätmeveo ja käitlemise teenuste turg vähese konkurentsiga. Vedaja on ka suurim käitleja.

- **Kaalumisel on omavalitsustele ringlussevõtu sihtarvu täitmise kohustuse panemine**. See nõue on seotud käitluskoha hankimisega, mis ongi suunatud ringlussevõtu tulemuste tellimisele.

Mida see tähendab: omavalitsused peavad jäätmete käitlustingimustes määrama tulemuslikkuse nõuded jäätmete ringlussevõtmise osas. Tõrva vallal on need tingimused juba täna olemas.

- **Liigiti kogumise sihtarvu saavutamata jätmist sanktsioneeritakse rahaliselt**. Sanktsiooni määra ei ole veel kokku lepitud, kuid luuakse võimalus asendada sanktsioon investeringuga omavalitsuse jäätmehoolduse arendamisse.
- **Tihedama asustusega piirkondades peab hakkama koguma liigiti:** biojäätmeid, plast- ja metallpakendit, klaaspakendit ning paberit ja kartongi lisaks segaolmejäätmetele. Pakendijäätmete tekkekohalt kogumine toimub koostöös TKO-ga, kes kannab kogumise kulud.

Mida see tähendab: omavalitsused peavad muutma vastavalt jäätmehoolduseeskirja ja jäätmeveo hanke tingimusi. Tõrva vallal on juba täna vastav liigiti kogumise nõue täitmisel.

- **Omavalitsus peab korraldatud jäätmeveo tasu kujundama selliselt, et liigiti kogutud jäätmete üleandmine on vähemalt kolm korda odavam segaolmejäätmete üleandmisest.** Liigiti kogutud jäätmete üleandmisel küsitav tasu ei tohi olla kõrgem kui 30% segaolmejäätmete üleandmise tasust.

Tõrva vallal on liigiti kogumist motiveeriv hinnastamine juba täna rakendatud.

- **Omavalitsus saab kehtestada jäätmevaldajatele jäätmetasu,** mis on püsitasu ja on mõeldud katma jäätmehoolduse arendamise kulusid. Arutusel on kas tasu on kohustuslik või vabatahtlikult rakendatav volikogu otsuse alusel. Volikogu määrab tasu suuruse ja sellest erisuste rakendamise.

Mida see tähendab: kui jäätmetasu rakendatakse, siis jäätmevaldajale esitakse üks arve, millel on esitatud nii püsitasu kui veoteenuse tasu andmed iga jäätmeliigi osas.

- **Omavalitsus hakkab haldama jäätmevaldajate lepinguid ja arveid.**

Mida see tähendab: omavalitsus omab õiguslikku suhet oma jäätmevaldajatega ning jäätmevaldajate vahetumine ei too kaasa vajadust lepingute muutmiseks. Lepingute ja arvete haldamist saab omavalitsus korraldada ise, läbi koostööorganisatsiooni või anda ülesanne jäätmevaldajale.

EJHK on valmistamas ette lahendust oma liikmete üleselt jäätmevaldajate haldamise ja arveldamise teenuse pakkumist. Omavalitsuse halduskoormus ei suurene.

- **Jäätmevaldaja hakkab koostama digitaalseid saatekirju iga veose osas.**

Mida see tähendab: omavalitsused näevad iga veose andmeid: mis jääde, kuhu liikus.

- **Jäätmete ladestustasu tõstmine, jäätmetele põletustasu kehtestamine ning jäätmepõletuse liitmine EL heitmekaubanduse süsteemiga**

Mida see tähendab: jäätmete ladestamise ja põletamine muutetakse kallimaks lahenduseks, et suunata jäätmete muul viisil väärimist. Ladestustasu täna 29,84 EUR, plaan 90 EUR.

- **Pädevuse ja kuluefektiivsuse suurendamiseks kohalike omavalitsuste koostöö soosimine ja edendamine.**

Mida see tähendab: riik hakkab soodustama omavalitsuste koostööd läbi toetavate meetmete. Koostöös osalejad on eelisseisundid nt KIK toetuste taotlemisel.

- **Müügipakendile sihtarvu kehtestamine.**

Mida see tähendab: müügipakendite osas määratakse eraldi sihtarv, mis tuleb aasta põhiselt saavutada. Tegemist on vajaliku meetmega põhjusel, et täna puudub TKO-I majanduslik motivatsioon müügipakendeid koguda.